Direktoratet for **naturforvaltning**

2005

Skitt Jakt

Innhold

Godt nytt jakt- og fangstår! 3
Bevaring av fjellrev – kan jegere bidra? 4
All bruk av blyhagl er nå forbudt! 6
Ny forskrift om ivaretakelse av dødt vilt 8
Jaktstatistikk – flere rapporterer på Internett! 10
Hjorteviltregisteret 12
Nytt og nyttig - Informasjon fra DN 13
Internett – ett viktig verktøy for dagens jegere . . . 14
Veiledning til utfylling av rapportskjema 15

Foto: Dag H. Karlsen

Bakgrunnsfoto forside:
Bjørn Rangbru
Bakgrunnsfoto bakside:
Dag H. Karlsen

Godt nytt jakt- og fangstår!

Jakt og fangst handler om alle former for høsting av vilt med skytevåpen eller feller. Selv om kjøttmengden som blir høstet har et vesentlig omfang og således representerer relativt store økonomiske verdier, har i dag de fleste utøverne av jakt og fangst primært rekreasjon som motiv for aktivitetene. Med dette i tankene er det med glede vi konstaterer at 2005 er Friluftslivets år. Friluftsliv er en del av norsk kulturarv, med røtter både i bygdenes høstingstradisjoner og byenes turkultur. Det er et nasjonalt mål at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen forøvrig. Friluftslivets år 2005 har til hensikt å få til en folkelig mobilisering for friluftslivet, og å synliggjøre friluftslivets mangfold og samfunnsmessige betydning – «For liv i naturen og natur i livet».

Direktoratet for naturforvaltning (DN) arbeider kontinuerlig for å oppdatere og legge informasjon ut på våre hjemmesider. Informasjon om jakt og fangst finner du ved å gå inn på www.dirnat.no/jaktogfangst. Direktoratet har også fått egne barn og ungesider, www.ungute.no, hvor målgruppen er barn og unge i alderen 10–16 år. Her kan de stifte bekjentskap med Maja og Murre som er vant til å være ute i naturen.

Jegerregisteret har nå passert over 400 000 registrerte jegere. Av de 192 000 norske jegere som betalte jegeravgiften for jaktåret 2003/2004 (1. april 2003 – 31. mars 2004), var det bare 14 000 jegere som ikke sendte fangstrapport. Dette er vi svært fornøyd med! Antallet Internettrapporter til Statistisk sentralbyrå (SSB) har økt fra 25 300 i 2002/2003 til 48 400 i 2003/2004. Internettrapportering forenkler arbeidet med innsamling av statistikk i SSB. Du sparer dessuten viltfondet for utgifter til porto, dette er midler som heller kan brukes til konkrete vilttiltak lokalt og regionalt. DN oppfordrer de jegerne som har mulighet til å rapportere elektronisk på www.jakt.ssb.no.

Skitt jakt!

Med hilsen
Direktoratet for naturforvaltning

Rekreasjon er det viktigste motivet for jakt- og fangstutøvere i dag.
Foto: Dag H. Karlsen

Bevaring av fjellrev – kan jegere bidra?

Fjellreven er så sjelden at du skal føle deg privilegert hvis du får se den. Den kan virke som en tillitsfull krabat, men det er viktig at den får ro. Merk deg at fjellreven er sårbar, og at forstyrrelse kan være uheldig. Kommer du over en fjellrev eller et bebodd hi, nyter du synet mens du fortsetter din vandring ut av området.

Fjellreven er tilpasset et arktisk klima og finnes i to fargevarianter; hvit og blå vinterpels. I Norge er de fleste hvite. Fjellrevhiet er typisk en sandhaug som har frodig vegetasjon etter mange års bruk, gjerne beliggende ved en vannkilde. Så å si alle hi som benyttes i dag ligger over tregrensa. Fjellrevhiet har ofte flere titalls innganger. Ungene er synlige ved hiet særlig i juli og august, men også delvis utover høsten. Kartet viser hvor det har vært fjellrevynglinger i Norge siden 1994.

Det finnes flere mulige årsaker til at fjellreven er truet. Hard jakt og fangst bidro til at bestanden gikk sterkt ned. Etter dette ble fjellreven fredet i 1930, men den har likevel ikke tatt seg opp. Dette viser at det kan være risikofylt å jakte og fangste for hardt på en art. Fjellreven lider nok i dag av at den er oppsplittet i flere små bestander, særlig i Sør- og Midt-Norge. Rødreven har dessuten tatt over en del av fjellrevhia. Dette skyldes at rødreven har økt i antall siden begynnelsen av 1900-tallet. Rødreven kan derfor ha bidratt til at fjellreven i dag er svært fåtallig. Varmere klima og mer mat kan være årsaker bak rødrevens vekst. I tillegg har fravær av store rovdyr, særlig ulv, gitt rødreven større spillerom.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) har gitt ut en egen Handlingsplan for fjellrev. Flere tiltak er satt i verk. Det skal bl.a. igangsettes et forsøk med utskyting av rødrev på Varangerhalvøya fra og med april 2005 (prosjektet «Fjellrev i Finnmark»). Målet med dette er å redusere tetthet og utbredelse av rødrev på halvøya, i håp om at dette kan hjelpe fjellreven. Samtidig skal man vurdere effekten av en slik rødrevreduksjon, bl.a. på småviltbestandene.

Tre valper, hvorav en er en såkalt blårev. Foto: Tom Schandy

Hva kan du som jeger bidra med?

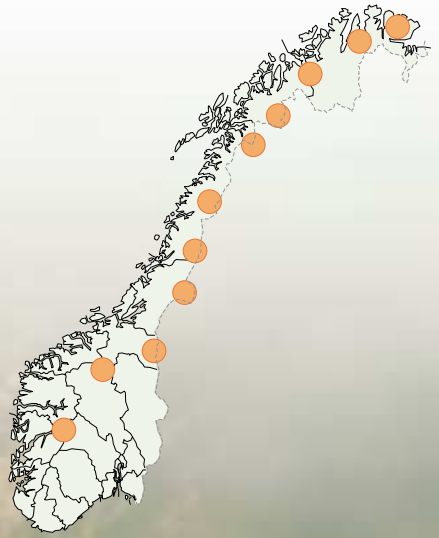
– Meld i fra dersom du ser en fjellrev eller et fjellrevhi
– Meld i fra dersom du oppdager en rømt farmrev
– Trekk deg unna dersom du er i nærheten av et bebodd fjellrevhi
– Unngå å jakte med hund i nærheten av fjellrevhi
– Støtt opp om prosjektet «Fjellrev i Finnmark» ved å jakte/fangste rødrev på Varangerhalvøya etter 15. juli 2005.

Observasjoner meldes til fjellrev@nina.no, eller på tlf 73 80 14 60 / 924 03 331 v/Roy Andersen. Du kan også melde inn observasjonene dine via nettsidene til Prosjekt Fjellrev på www.fjellrev.no.

Fjellrevlinker:

www.dirnat.no (bl.a. DNs handlingsplan)
www.nina.no (forskningsaktiviteter)
www.fjellrev.no (generelt om fjellrev)
www.ib.uit.no/~nigel/fjellrev.html («Fjellrev i Finnmark»)

Områder med fjellrevynglinger siden 1994

All bruk av blyhagl er nå forbudt!

Det er nå forbudt å bruke blyhagl på jakt i Norge. Et slikt forbud har vi allerede hatt i mange år ved jakt på ender, gjess og vadere unntatt rugde, men forbudet utvides altså til å omfatte all jakt med blyhagl. Hensikten med forbudet er å redusere det samlede utslipp av bly til naturen.

Regelverk og kontroll
Det ble fra 1. januar 2005 forbudt å produsere, importere, eksportere, omsette og bruke blyhagl i henhold til forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften). Forskriften er fastsatt av Miljøverndepartementet (MD) med hjemmel i produktkontrolloven. Siden brennecke/ slugs ikke går under definisjonen blyhagl vil det fortsatt være tillatt å benytte disse under jakt og fangst på villsvin og rådyr, jf forskrift om utøvelse av jakt og fangst av 22.03.2002.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) har i medhold av viltloven § 20 hjemmel til å regulere bruk av våpen og ammunisjon til jakt. Allerede i 1991 fastsatte DN forbud mot bruk av blyhagl til jakt på gjess, ender og vadere unntatt rugde. I DNs forskrift om utøvelse av jakt og fangst er totalforbudet mot å benytte blyhagl til jakt tatt inn. I henhold til samme forskrift har enhver som utøver jakt og fangst plikt til å la seg kontrollere av politiet, Statens naturoppsyn eller av lokalt jaktoppsyn som er godkjent av det statlige naturoppsynet eller har begrenset politimyndighet. Når det gjelder tilsyn og kontroll med forskrifter gitt i medhold av produktkontrolloven er det Statens forurensningstilsyn (SFT) eller den MD bemyndiger som foretar dette. Oppsynet har hjemmel til å kontrollere jegeren når det gjelder bruk av våpen og ammunisjon under jakt. Jegeren er selv pålagt en forskriftsfestet og straffesanksjonert plikt til å medvirke under kontrollen. Jaktoppsynet kan kontrollere patroner i våpen, og patroner som bæres åpent i for eksempel patronbelte, «patronlommer» på bryst og eventuelt geværkolbe. Fra kommende år vil det bli ekstra fokus på nettopp blyhaglforbudet og det er lite heldig at jegere har hamstret ekstra mengder med giftige hagl med tanke på bruk i årene som kommer.

Valg av hagl bør bl.a. gjøres på grunnlag av type jakt og type jaktterreng. Foto: Dag H. Karlsen

Ubenyttet blyhagl
Ubrukt blyhagl bør leveres inn til nærmeste politimyndighet for destruksjon. Blyhaglpatronene inneholder sprengstoff som må behandles forsvarlig av godkjente sprengstoffdestruktører. Av sikkerhetshensyn må man derfor ikke levere blyghaglpatroner til mottak for farlig avfall, da disse ikke er godkjent for å håndtere sprengstoff og ammunisjon.

Alternativ til haglammunisjon
Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) har i tre sesonger hatt mer enn hundre testjegere ute for å sjekke ut de ulike alternative hagltypene under praktisk jakt. Resultatene er rapportert inn til NJFF og behandlet statistisk av Høgskolen i Hedmark og Universitetet i Oslo.

NJFF har utarbeidet en informasjonsbrosjyre «Alternativ haglammunisjon» basert på den kunnskapen som er samlet inn gjennom testjegerprosjektet, kombinert med erfaringer fra andre land der man har jaktet med annet enn blyhagl. I brosjyren finner du en oversikt over alternativene, med anbefalninger om hvilke haglpatroner som skal benyttes til akkurat den jakta du har tenkt deg på. Brosjyren finner du på **www.njff.no**

Generelt har stålpatroner kortere buffer i forladningen enn de andre alternativene. Dette gir større plass til hagl, og det er derfor også langt flere hagl i en stålpatron enn i en blypatron med samme haglstørrelse og ladningsvekt. Man kan derfor gå to nummer opp i haglstørrelse ved bruk av stål i forhold til bly, og likevel ha et tilstrekkelig antall hagl i patronen. På grunn av en noe kortere buffer, gir ofte stålpatroner en litt kjappere rekyl enn tilsvarende patroner med de andre alternativene.

Patroner med hagl av vismut eller Tungsten-Matrix er bygd opp på samme måte som en blypatron. Vismutpatroner lades også med filtforladning. Begge disse alternativene har egenskaper på linje med bly, og kan brukes i alle våpen som tåler blyhagl.

Hevi-Shot patroner har en forladning av tykk plast. I tillegg er slissene i forladningen skåret på skrå, slik at ikke hagl skal kunne komme i kontakt med løpet ved avfyring. På grunn av dette, gir Hevi-Shot ofte svært trange skuddbilder. Hevi-Shot er tyngre enn bly, og det er færre hagl i en Hevi-Shot patron enn i noen av de andre alternativene med samme haglstørrelse og ladningsvekt. Man kan derfor gå ned i haglstørrelse for å få flere hagl i patronen, og samtidig beholde anslagsenergi tilsvarende ett nummer større blyhagl.

Valg av hagl bør gjøres på grunnlag av testing med ditt eget haglgevær på skytebanen, da ulike typer giftfrie hagl gir ulike skuddbilder i de ulike haglgeværene. Du må også vurdere type jakt og type jaktterreng, da enkelte hagl har større rikosjettfare enn andre og enkelte hagl gir trangere skuddbilde enn andre.

Allerede i 1991 fastsatte DN forbud mot bruk av blyhagl til jakt på gjess, ender og vadere unntatt rugde. Foto: Dag H. Karlsen

Ny forskrift om ivaretakelse av dødt vilt

Miljøverndepartementet har fastsatt ny forskrift om ivaretakelse av dødt vilt. Den inneholder bl.a. bestemmelser om autorisasjon av preparanter, registrering og merking av dødt vilt. Døde individer av vilt har verdi for forskning, undervisning og informasjon, og er derfor viktig.

Fra midten av åttitallet og ut på nittitallet ble det i Norge avdekket flere store og omfattende saker om faunakriminalitet, særlig ulovlig jakt og fangst av truede og sårbare fuglearter. Flere av sakene ble ført for retten og det ble idømt strenge straffer, også ubetinget fengselsstraff. For å skape et forbedret vern for truede og sårbare arter, fikk Viltloven en ny regel om oppbevaring av fredet vilt. Den som oppbevarte fredet vilt uten å kunne godtgjøre at han hadde nødvendig tillatelse, kunne straffes for slik besittelse.

Med bakgrunn i faunakriminalitet og våre internasjonale forpliktelser i henhold til EØS-avtalen ble det behov for nytt regelverk. I juli 2002 sendte derfor Direktoratet for naturforvaltning (DN) på høring et forslag til forskrift om ivaretakelse av dødt vilt. Forskriften ble fastsatt og gjort gjeldende fra 1. januar 2005. Forskriften ivaretar nye krav til brukervennlighet og hensyn til preparantene, blant annet ved at rutinene for preparering forenkles.

Hva omfatter disse bestemmelsene?
Forskriften omfatter dødt vilt som finnes i naturen og vilt som lovlig avlives i nødverge eller for å unngå/redusere skade, samt ulovlig felt og ulovlig fanget vilt. Bestemmelsene omfatter også egg, og produkter av vilt som for eksempel preparater eller skinn av fugl. Forskriften inneholder bestemmelser om eiendomsrett til og håndtering av dødt vilt, om autorisasjon av preparanter og deres plikter og rettigheter, samt om merke- og registreringsplikt av dødt vilt.

Forskriften innebærer at det offentlige ikke hevder eiendomsretten til like mange arter som tidligere, kun arter med nasjonal/internasjonal bevaringsstatus jf. Nasjonal rødliste 1998 (**www.dirnat.no**).

Merkesystem
Det er utarbeidet ny artsliste som vedlegg til den nye forskriften, der enkelte arter er registreringspliktige og noen er merkepliktige, mens andre fritt kan beholdes. Registreringspliktig vilt er døde individer av viltarter som Viltfondet hevder eiendomsretten til, og som skal føres i et sentralt register før det kan prepareres. Merkepliktig vilt er registreringspliktig vilt som skal merkes med godkjent merke etter preparering. Alle nye preparater som Viltfondet hevder eiendomsretten til, herunder deler av dødt vilt og egg, merkes med micro-chips som identifiserer viltet.

Hvem angår bestemmelsene og hvordan vil disse merke fornyingen?
Utgangspunktet er at alt dødt vilt som ikke er jaktutbytte, tilhører Viltfondet (= staten v/DN) eller kommunene (hjortevilt og bever). Viltarter som forekommer sjelden og som det offentlige har et nasjonalt og internasjonalt ansvar for, representerer større verdier for staten enn vanlig forekommende arter. Derfor skilles det mellom arter som Viltfondet ikke hevder eiendomsrett til og arter som Viltfondet vil hevde retten til å beholde, eller overdra eiendomsretten til institusjoner som bidrar til å sikre forskriftens formål. Individer av sjeldne og truede arter registreres derfor i en database og individene merkes med et unikt merke for å kunne identifisere individet i framtida. Den statlige eiendomsretten kan overdras til andre, og det er utviklet en elektronisk registrerings- og håndteringsprosedyre.

Sentral database for dødt vilt, preparanter etc.
Databasen er internettbasert for å forenkle saksbehandlingen. Basen inneholder alle relevante data rundt håndteringen av

Hubroen oppført i den nye listen som en registrerings- og merkepliktig art.
Foto: Bjørn Rangbru

dødt vilt som Viltfondets eiendom, preparanter og preparantvirksomhet.

Besitter av fallvilt som er Viltfondets eiendom, leverer fallviltet til preparant. Preparanten legger inn alle data i basen. Dersom det ønskes å beholde viltet, hentes saken opp av saksbehandlingsorganet som vurderer saken. Saksbehandler beslutter om eiendomsretten til viltet skal oppgis. Preparanten som oppbevarer viltet kan deretter ferdigstille preparatet og sende skrotten til obduksjon der det er ønskelig.

For de få artene som er merkepliktig, skal det betales et gebyr på kr 400,-. Kostnaden ved merkingen av preparatet dekkes av gebyret som skal betales av den som overtar eiendomsretten til det døde viltet. Preparanten merker viltet, skriver inn merkenummer i basen og sender skrotten videre til den direktoratet har bestemt. Preparanten preparerer viltet og utleverer det merkede viltet når gebyr er betalt.

For de fleste vanligst forekommende artene er de kun registreringspliktige i den forstand at preparanten legge inn opplysninger om individet i den sentrale databasen.

Ulike brukere vil ha ulik tilgang til denne databasen. Publikum vil på sikt ha lesetilgang til definerte datalister på Internett.

Merking av eldre preparater
Forskriften gir også hjemmel til å merke eldre preparater. Dette vil kun gjelde de sjeldne og truede artene snøugle, slagugle, lappugle, vandrefalk, jaktfalk, kongeørn, havørn og dverggås. Når slik merking av eldre preparater er gjennomført i en overgangsfase, vil det være den som besitter preparatet som må føre bevis for at det er hans/hennes eiendom. I motsatt fall tilfaller det Viltfondet.

Forskrift om ivaretakelse av dødt vilt finner du på www.lovdata.no.

Bever tilfaller finneren, eller den som har foretatt slik lovlig avliving som gir eiendomsrett til beveren. Foto: Bjørn Rangbru

Jaktstatistikk – flere rapporterer på Internett!

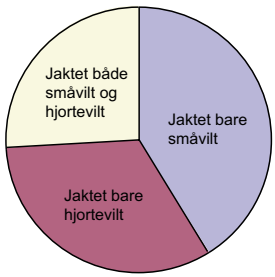
Stadig flere foretrekker å sende inn jaktrapporten sin over Internett. 27 prosent av de som rapporterte for jaktåret 2003/04 benyttet Internett. I år håper både Statistisk sentralbyrå og Direktoratet for naturforvaltning at enda flere jegere benytter denne rapporteringsmåten. Nedenfor presenteres noen hovedresultater både fra denne rapporteringen og fra andre av Statistisk sentralbyrås jaktstatistikker. Mer detaljerte tall finnes på www.ssb.no/jakt_fiske/. Der er også oppdaterte fellingstall for elg og hjort høsten 2004 lagt ut.

Jakt – et bygdefenomen

For jaktåret 2003/04 har 147 400 personer oppgitt å ha vært på jakt. Av disse deltok 98 200 på småviltjakt og 87 200 på hjorteviltjakt.

Sett i forhold til folketallet er Engerdal i Hedmark og Lierne i Nord-Trøndelag de kommunene som har flest mannlige jegere over 16 år. Her har henholdsvis 46 og 45 prosent av den mannlige befolkningen over 16 år oppgitt å ha deltatt på en eller flere former for jakt i 2003/04. På den andre enden av skalaen ligger de største byene. I Oslo, Bergen og Stavanger har ikke mer enn 3 prosent av den mannlige delen av befolkningen oppgitt å ha jaktet. I Trondheim var andelen 7 prosent.

Andel jegere på småviltjakt eller hjorteviltjakt. 2003/04.

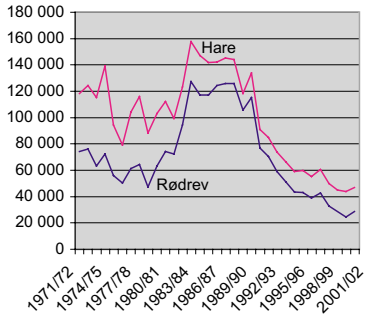

I alt 6 600 kvinner har oppgitt å ha jaktet i 2003/04, det vil si 4,5 prosent av alle som jaktet dette jaktåret. Av de som har oppgitt å ha jaktet småvilt utgjorde kvinnene 4,4 prosent. Når det gjelder hjorteviltjegerne, utgjorde kvinnene 3,6 prosent.

Økt utbytte fra rypejakta

I løpet av jaktåret 2003/04 ble det felt 443 900 ryper, og det representerer en oppgang på 7 prosent fra foregående jaktår. Oppgangen skyldes i hovedsak økt utbytte av liryper. I Finnmark ble det registrert en oppgang for liryper på 22 prosent fra året før. Som foregående jaktår, er Finnmark det fylket hvor det ble felt flest ryper i 2003/04. Her felte jegerne 90 500 ryper, en oppgang på 14 900 fra året før. I Troms var det en nedgang i fangsten av ryper på 14 prosent. Her var det mindre utbytte av både fjell- og liryper. I Nordland var utbyttet om lag som året før.

Utbytte av hare og rødrev. 1971/72–2003/04.

Av annet småvilt ble det felt 9 900 storfugl, 28 200 orrfugl, 28 500 harer og 18 300 rødrev.

Totalt ble det skutt 28 500 rådyr i 2003/04, en nedgang på 2 100 dyr fra 2002/03. Av de 37 600 jegerne som jaktet rådyr, rapporterte 15 000 å ha felt ett eller flere dyr.

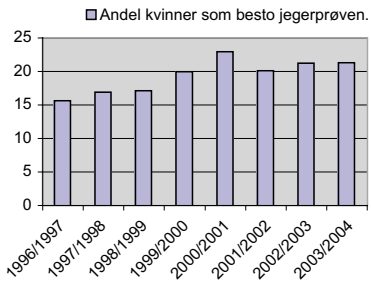
Færre tok jegerprøven

I alt 10 600 personer besto jegerprøven i jaktåret 2003/04. Dette er 3 prosent færre enn året før. Av alle som besto jegerprøven, var 21 prosent kvinner. Litt over halvparten av de som besto jegerprøven, betalte jegeravgift samme år. Flest jegerprøver ble avlagt i Akershus, hvor litt under 1 000 personer besto.

Totalt er det nå litt under 390 000 personer som står oppført i Jegerregisteret. 10 300 av disse er utenlandske jegere. Blant fylkene er det Akershus som topper statistikken med 33 000 registrerte jegere, fulgt av Sør-Trøndelag med 32 000.

I alt betalte 192 200 personer jegeravgift for jaktåret 2003/04, derav 2 800 bosatt i utlandet. Av de 189 400 personene som var bosatt i Norge og betalte jegeravgift for jaktåret 2003/04, var 10 600 kvinner.

2 800 utenlandske jegere betalte jegeravgift i Norge, innbefattet 600 nordmenn bosatt i utlandet. 71 prosent av de utenlandske jegerne kommer fra andre nordiske land. Av de utenlandske jegerne var 46 prosent fra Danmark, 23 prosent fra Sverige og 15 prosent fra Tyskland.

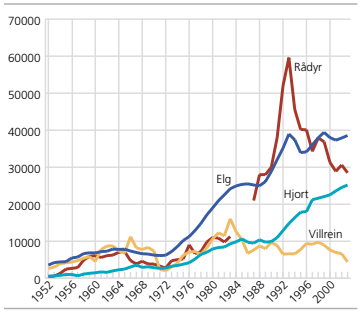
Økt utbytte under elgjakta

Totalt ble det skutt 38 600 dyr under elgjakta høsten 2003. Dette er andre året på rad med økende fellingstall, men likevel 900 færre dyr enn rekordåret 1999. Fortsatt er Hedmark landets største elgfylke. 20 prosent av alle elgene som ble felt høsten 2003, ble felt i Hedmark. Selv om det årlig felles rundt 38 000 elg i Norge, er dette lite sammenlignet med våre naboland Sverige og Finland. I Sverige har avskytningen de siste årene ligget i overkant av 100 000 felte dyr, og i Finland ble det felt 85 000 elg i 2002.

Ny fellingsrekord for hjortejakta

Siden 1991 har det blitt satt fellingsrekord hvert år, og den årlige avskytningen har nå passert 25 000 dyr. I snitt har avskytningen økt med 1 100 dyr per år siden 1991. Høsten 2003 ble det felt 25 200 hjort, en økning på 661 dyr fra foregående høst. Sammenligner en med våre naboland Danmark og Sverige, felles det mye hjort i Norge. De siste tallene viser at det ble felt nær 4 000 dyr i Danmark i 2002, mot 1 800 i Sverige for jaktåret 2001/02 (1.juli 2001 – 30. juni 2002).

Storviltjakt. Antall felte elg, hjort, villrein og rådyr

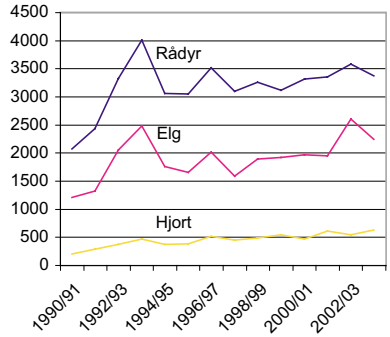
Stadig færre villrein felles

For sjette året på rad ga villreinjakta lavere utbytte enn året før. Høsten 2004 ble det felt 3 900 dyr, og det er 520 færre enn året før. Nedgangen skyldes i hovedsak lavere fellingsresultat i flere av de større villreinområdene.

Over 6 000 hjortevilt drept i trafikken

I løpet av jaktåret 2003/04 ble 6 250 hjortevilt drept av bil eller tog, noe som er en nedgang på 7 prosent fra foregående jaktår. Utenom ordinær jakt, er det fortsatt bil og tog som tar livet av flest hjortevilt. I løpet av det siste jaktåret ble i gjennomsnitt 18 dyr påkjørt og drept hver eneste dag. I 2003/04 sto veitrafikken for 84 prosent av alle hjortevilt-påkjørsler, mens tog sto for resten.

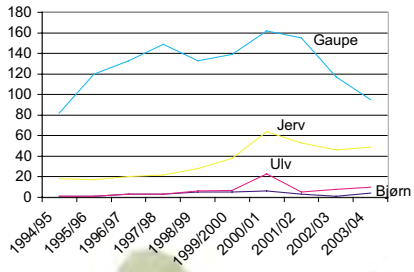
Rådyr, elg og hjort drept av bil eller tog. 1990/91–2003/04

Mindre avgang av gaupe

For jaktåret 2003/04 var det en nedgang i avgangen av gauper. Totalt 46 gauper ble rapportert skutt eller omkommet av andre årsaker, mot 71 året før. Hovedsakelig skyldes det lavere jaktkvote i forbindelse med lisensjakta. I alt fire bjørner ble drept i 2003/04, og det er en økning på tre dyr fra året før. I alt 27 jerv ble felt under lisensjakta, mot 28 foregående jaktår.

Store rovdyr. Registrert avgang.1994/95 - 2003/04

Bakgrunnsfoto: Dag H. Karlsen

Hjorteviltregisteret – www.hjortevilt.no

I de kommuner hvor det er åpnet adgang til elgjakt, noterer elgjegere hvert år observerte og skutte elg på skjemaet «sett-elg». Den kunnskapen man får om elgbestanden gjennom «sett-elg» er svært viktig for å kunne drive en målrettet elgforvaltning lokalt. I de senere år er det også stadig flere områder som har tatt i bruk «sett-hjort» som hjelpemiddel i lokal hjorteforvaltning. I samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning har NINA naturdata as utviklet et web-basert system som gjør data fra «sett-elg», «sett-hjort» og slaktevekter tilgjengelig for alle med tilgang til Internett.

Hjorteviltregisteret er en nasjonal database med verktøy for registrering, lagring og presentasjon av data innsamlet fra jakt på hjortevilt, samt irregulær avgang. Det er kommunene med bistand fra fylkesmannen som har ansvaret for at data registreres i Hjorteviltregisteret hvert år. Hjorteviltregisteret kan brukes som saksbehandlingsverktøy for kommunene og villreinnemndene med sikte på lagring av vald- og jaktfeltopplysninger, ivaretakelse av statistikk samt utskriving av fellingstillatelser og fellingsrapporter. Dette gjelder artene elg, hjort, rådyr, villrein og bever.

NINA naturdata as har ansvaret for drift av databasen og yter veiledning til kommunene og andre som ønsker å bruke registeret. Et av hovedmålene med å etablere en åpen innsynsløsning i Hjorteviltregisteret er å gi tilbakemelding om innsamlede data til alle jegerne som hvert år bidrar med data inn til forvaltningen. Dessuten vil dette verktøyet være et viktig bidrag til jaktrettshavere ved utarbeiding av bestandsplaner for elg og hjort.

Hvilke data finner du på www.hjortevilt.no?
I den åpne innsynsløsningen kan man ta ut rapporter som med bakgrunn i «sett-elg», «sett-hjort» og slaktevekter beskriver:

- Antall observerte dyr – summerte tall fra skjemaene «sett-elg» og «sett-hjort».
- Antall jegerdagsverk – summerte tall fra skjemaene «sett-elg» og «sett-hjort».
- Bestandsutvikling – sett elg pr. jegerdagsverk og «sett-hjort»pr. jegerdagsverk.
- Produktivitet – sett kalv pr. ku, sett kalv pr. kalvku.
- Kjønnsammensetning – sett ku pr. okse og sett kolle pr. bukk.
- Jakttrykk på ulike kategorier dyr – andel skutte dyr av sette dyr.
- Kondisjon – Utvikling i gjennomsnittlig slaktevekt for ulike kategorier dyr over år.

Alle rapporter kan tas ut for et valgfritt område. Det vil si at man kan kombinere data uavhengig av kommune- og fylkesgrenser og at man kan hente ut rapporter helt ned på hvert enkelt jaktfelt. Uttak av rapporter forutsetter selvsagt at kommunen har registrert data i Hjorteviltregisteret.

Den kunnskapen man får om elgbestanden gjennom «sett-elg» er svært viktig for å kunne drive en målrettet elgforvaltning lokalt. Foto: Kjell-Erik Moseid

Alle tabeller kan lastes ned i formatene html, word, excel eller xml. For de fleste indekser samt utvikling i slaktevekter er det også mulig få data presentert som graf.

Eldre «sett-elg» data er importert for de fleste områder av landet og for enkelte områder betyr dette at det allerede er tilgjengelig tidsserier på opptil 20 år.

Har du spørsmål om Hjorteviltregisteret?
Dersom du har spørsmål om Hjorteviltregisteret kan du ta kontakt med NINA naturdata as på tlf. 74 33 53 00, eller ved å sende en e-post til post@ninanaturdata.no.

NINA naturdata as
Postboks 7,
7898 LIMINGEN
Telefon: 74 33 53 00
www.ninanaturdata.no
www.hjortevilt.no
post@ninanaturdata.no

Elgjegere noterer hvert år observerte og skutte elg på skjemaet «sett-elg». Foto: Kjell-Erik Moseid

Nytt og nyttig – informasjon fra DN

Gjeldende jakttider
DN fastsatte nye jakttider f.o.m. 1. april 2002. Disse er gjeldende i 5 år, det vil si t.o.m jaktåret 2006/07. Jakttidsbrosjyre kan bestilles fra DN på telefon 73 58 05 54 eller leses på våre Internettsider (www.dirnat.no/jakttider).

Økt jegeravgift og fellingsavgift for elg, hjort og villrein
I statsbudsjett for 2005 er det vedtatt 10 % økning i jegeravgiften. Dette innebærer at jegeravgifta for elg, hjort og villrein er på 335 kr, mens for annet vilt er jegeravgifta 265 kr. Tilleggsavgift for manglende rapportering har økt til 165 kr.

Videre er maksimalsatsen for fellingsavgiftene for elg, hjort og villrein økt med 10 %. Fellingsavgiftene for elg er nå 440 kr for voksen og 255 kr for kalv. For hjort er fellingsavgiften 330 kr for voksen og 200 kr for kalv. Villrein har nå en fellingsavgift på 235 kr for voksen og 135 kr for kalv.

Avgiftsøkningen på rundt 10 % er nødvendig for å opprettholde vilttiltak i samme omfang som før. Inntektene til viltfondet kommer nemlig i hovedsak fra jegeravgiften og fellingsavgifter. Økningen er i tråd med den generelle prisutviklingen, og skal brukes på bestandsplaner, driftsplaner, viltovervåking og lokale tiltak som fordeles av fylkesmannen. Økningen kommer altså jegerne selv til gode. Det er imidlertid første gang siden 1996 at fellingsavgiftene blir påplusset. Jegeravgiften ble siste gang oppjustert i 2001.

Utlendingers adgang til jakt på kystsel i Norge
Lov om saltvannsfiske m.v. er nå endret slik at den åpner for utlendingers adgang til å jakte kystsel. Fiskeridirektoratet har nå på høring forslag om endring i forskrift om forvaltning av sel på norskekysten, slik at det blir gitt retningslinjer for utlendingers deltakelse på seljakt. Det som synes klart er at utlendinger må ha norsk skyteprøve for storviltjegere, eventuelt dokumentere fritak fra skyteprøven hvis de oppfyller kravet til å jakte storvilt i sitt bopelsland. I tillegg må de være i følge med en norsk kontaktperson som har tillatelse til å jakte sel i angjeldende område. For ytterligere informasjon, ta kontakt med Fiskeridirektoratet i ditt distrikt. (www.fiskeridirektoratet.no).

Det er nå åpnet for utlendingers adgang til å jakte kystsel
Foto: Dag H. Karlsen

Revisjon av forskrift om utøvelse av jakt og fangst
Direktoratet for naturforvaltning har nå på høring endringer i forskrift om utøvelse av jakt og fangst. Bestemmelsene om kvotejakt og lisensjakt er justert i henhold til ny forskrift om forvaltning av rovvilt. I tillegg er totalforbudet mot bruk av blyhagl tatt inn.

MD har dessuten bedt DN om å utarbeide nærmere retningslinjer for hva slags dokumentasjon som for framtiden skal ligge til grunn for vurderingen av dispensasjonssøknader for arrangører av skyteprøven. Bakgrunnen for dette er at MD har godtatt at Norsk Våpeneierforbund får arrangere skyteprøven på Seljordshei skytebane uten at forbundet er medlem i DFS eller NJFF.

Det er også i høringen forslag til at jeger eller jaktlag som har hund av rasene bayersk viltsporhund, hannoveransk viltsporhund og alpin dachsbracke som tilhører Schweisshundrasene kan få hunden godkjent som ettersøkshund på elg og hjort til bruk i eget jaktfelt, og etter skriftlig avtale i tilstøtende nabojaktfelt.
Les mer på www.dirnat.no, høringssaker.

Betaling av jegeravgift
Jegerregisteret opplever hvert år at enkelte jegere betaler jegeravgifta kontant eller med sjekk. Jegerne oppfordres herved til å betale jegeravgifta på giro som følger med jegeravgiftskortet. Benytter man sjekk eller kontanter vil det ta lang tid før betalingen blir registrert. Jegerne får heller ikke gyldig stempel på jegeravgiftskortet, noe som må forevises ved kjøp av jaktkort eller ved eventuell kontroll.

Forsøksordning med utvidet jakttid på elg og hjort
I «Skitt jakt 2004» ble det informert om den treårige forsøksordningen «Økt tilgang på jakt» gjennom å tillate lengre jakttid på elg og hjort i et begrenset antall kommuner. Prøveprosjektet har så langt positive erfaringer. Konflikt mellom elgjegere, småviltjegere og øvrige friluftsfolk er nesten fraværende. I 2005 vil det spesielt fokuseres på jaktinnsats og endring i økonomisk omsetning som følge av lengre jakttider. Så får vi se om erfaringene gir grunnlag for endringer i jakttidene i neste jakttidsperiode.

Omsetningen innen utmarksbasert reiseliv kan dobles på 10 år
Som ledd i arbeidet med å øke verdiskapningen innen det utmarksbaserte reiselivet gjennomførte Norges Skogeierfobund og Reiselivsbedriftenes Landsforening (RBL) i 2004 en analyse av status og muligheter for omsetningsvekst innen jakt, innlandsfiske, laksefiske og andre naturbaserte opplevelser. Rapporten som var ferdig i juni konkluderte blant annet med at dagens omsetning er på drøye 4 milliarder kr og at det i løpet av en ti-års periode er mulig å doble dette til 8 milliarder kr. Utmarksbasert reiselivsnæring er i skuddet og både politikere, myndigheter og grunneierorganisasjoner har definert dette som et viktig satsningsområde.

På www.dirnat.no finner du viktige bestemmelser om jakt og fangst under temasidene om friluftsliv. Her finnes blant annet informasjon om jegerprøve, opplæringsjakt, jakthunder, skyteprøve m.m.

Internett – ett viktig verktøy for dagens jegere!

Direktoratet for naturforvaltning (DN), Jegerregisteret og Statistisk sentralbyrå (SSB) kommer stadig lenger med å utvikle løsninger på Internett. Jegerne har tatt dette innover seg og vi registrerer en økende interesse for elektroniske løsninger. I dag kan du bestille jegeravgiftskort, rapportere jakt- og fangstutbyttet, kjøpe jaktkort eller skaffe deg generell informasjon om jakt og fangst via Internett. I framtida vil det også bli mulig å avlegge jegerprøveeksamen og betale jegeravgiften elektronisk.

Enkel bestilling av nytt jegeravgiftskort
Jegerregisteret opplever at stadig flere som mister jegeravgiftskortet, bestiller nytt via Internett. Siste jaktår bestilte 7500 jegere nytt jegeravgiftskort på denne måten. Jegere som bestiller jegeravgiftskortet på Internett, slipper å ta hensyn til åpningstid og telefonkø hos Jegerregisteret. Bestill nytt kort på www.jegerregisteret.no.

Kraftig økning i antall Internett-rapporter av jakt- og fangstutbyttet
Antall Internett-rapporter til SSB har økt kraftig fra jaktåret 2002/03 til jaktåret 2003/04. Internett-rapportering forenkler arbeidet med innsamling av statistikk i SSB. Du sparer dessuten viltfondet for utgifter til porto, da dette er midler som heller kan brukes til konkrete vilttiltak lokalt og regionalt. DN anbefaler fortsatt alle jegere som har muligheten til det å rapportere elektronisk via www.jakt.ssb.no. Fordelen med å rapportere på Internett er at du etter fullført rapporteringsprosedyre får en kvittering på at rapporten er mottatt av SSB.

Kjøp av jaktkort på Internett
Viltloven setter krav om at den som mot eller uten vederlag stiller rett til jakt og fangst til rådighet for en annen, plikter å forvisse seg om at vedkommende har betalt jegeravgift. Jegerregisteret fikk i 2004 lagt til rette for en elektronisk kontrollrutine for utsjekk av om jegeravgiften er betalt og det ble derfor mulig å kjøpe jaktkort via Internett. Mange jegere har benyttet seg av denne muligheten. DN har fått positive tilbakemeldinger fra svært fornøyde jegere, som nå kan kjøpe jaktkort rett før de drar på jakt og får jaktkortet skrevet ut på sin egen skriver! Foreløpig er det bare www.inatur.no og www.rasa.no som har tatt i bruk denne tjenesten.

Jegerprøveeksamen
DN gjennomførte i 2003 et pilotprosjekt i Oslo kommune, hvor kandidatene fikk tilbud om å avlegge jegerprøveeksamen elektronisk. Formålet med prosjektet har vært å utvikle en nettbasert versjon av teoretisk eksamen og å finne fram til rasjonelle rutiner for opplegg og gjennomføring. Erfaringene med pilotprosjektet har vært så positive at DN har valgt å gå videre med å utvikle en slik løsning.

Jegerregisteret jobber nå med å tilrettelegge for elektronisk mottak av jegerprøvens svarskjema. Per i dag mottar Jegerregisteret papirskjema fra kommunene, som deretter skannes og legges inn i registeret. Elektronisk eksamensavvikling vil gi en enklere gjennomføring av jegerprøveeksamen i alle ledd og DN regner med at dette vil gi en økonomisk besparelse på sikt. DN håper å kunne starte opp med elektronisk gjennomføring av jegerprøveeksamen i 2006.

Betaling av jegeravgiften på Internett
Mange jegere opplever at det både er tidkrevende og dyrt å betale jegeravgift på posten eller i banken. Men fortvil ikke! Jegerregisteret utvikler nå en løsning for å betale jegeravgift direkte på Internett. Det vil da bli mulig å betale med kredittkort (VISA og EuroCard) mot at jegeren betaler et lite transaksjonsgebyr. Følg med på **www.jegerregisteret.no**.

Bakgrunnsfoto: Dag H. Karlsen

Veiledning for utfylling av rapportskjema for jaktåret 2004/2005

Hvem skal svare?
Alle som betalte jegeravgift for jaktåret 2004/2005 (perioden 1. april 2004 – 31. mars 2005), er pålagt å sende inn utfylt rapportskjema om jakt til Statistisk sentralbyrå. Jegere som ikke rapporterer innen fristen, vil bli ilagt en tileggsavgift på kr 165. Tileggsavgiften vil bli lagt til jegeravgiften neste år. Svarfristen er 1. mai 2005. Ordningen med straffegebyr er hjemlet i viltloven §50, og data samles inn på oppdrag av Direktoratet for naturforvaltning.

Merk:
- Rapportskjemaet skal sendes inn selv om du ikke har vært på jakt siste jaktår, eller om du har vært på jakt uten å få utbytte.
- Selv om du tidligere har rapportert jaktutbyttet til grunneier (f.eks. Statskog), fjellstyre eller andre på annet skjema, må likevel rapportskjemaet sendes inn.
- Jegere som bare har jaktet elg, hjort eller villrein, skal også sende inn rapportskjemaet.
- Dersom du har fått tilsendt innbetalingsblankett for jegeravgiften i år, men ikke betalt jegeravgift for jaktåret 2004/2005, skal du ikke sende inn rapportskjemaet.

Hvordan svare?
Du kan benytte skjemaet som er festet til blanketten med jegeravgiftskortet eller rapportere via Internett.

For elektronisk rapportering må du logge deg inn på **www.jakt.ssb.no** og følge anvisningene der. Sørg for å fullføre rapporteringen – du får kvittering når rapporten er sendt.

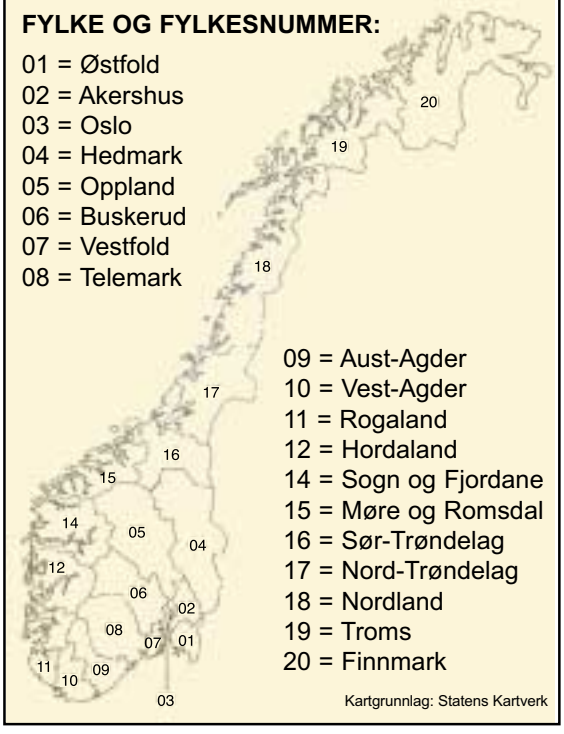
For rapportering på papirskjema er det bare skjema for jaktåret 2004/2005 som skal benyttes. Eldre skjema vil bli avvist. Det er bare vilt som du selv har skutt eller fanget i tidsrommet 1. april 2004–31. mars 2005 som skal føres opp.

- Har du ikke jaktet, krysser du av i ruta for «Ikke jaktet», underskriver og sender inn skjemaet.
- Har du bare jaktet elg, hjort eller villrein, krysser du av for det du jaktet på, underskriver og sender inn skjemaet.
- Har du jaktet rådyr, småvilt eller bever, krysser du av for det du jaktet på. Felte du ikke selv noe vilt, krysser du i tillegg av i «Nei-ruta», underskriver og sender inn skjemaet.
- Har du selv jaktet og felt rådyr, småvilt eller bever, krysser du av i «Ja-ruta» og fører opp antallet i rubrikkene for de enkelte viltartene. Vær oppmerksom på at ved jakt organisert som lagsjakt, f.eks. på rådyr, er det bare dyr du selv felte som skal føres opp på skjemaet. Summer hvor mye som er felt i alt, underskriv og send inn skjemaet.
- Noen jegere har jaktet i mer enn ett fylke. På skjemaet er det plass til opplysninger for inntil tre fylker. Alt jaktutbytte i et fylke skal føres i samme kolonne. Har du jaktet i flere enn tre fylker, rapporterer du for de tre fylkene med størst jaktutbytte. Hvert fylke har sitt eget fylkesnummer fra 01–12 og 14–20. Ved å benytte Internettløsningen kan du rapportere utbytte i mer enn tre fylker.

Har du spørsmål om skjemautfyllingen?
Dersom du har spørsmål om hvordan skjemaet skal fylles ut, kan du ta kontakt med Statistisk sentralbyrå på telefonnummer **62 88 56 00**. Det vil være betjent mandag til fredag mellom klokka 08.00-15.00. For andre spørsmål, se baksiden av heftet «Skitt jakt».

FYLKE OG FYLKESNUMMER:

01 = Østfold
02 = Akershus
03 = Oslo
04 = Hedmark
05 = Oppland
06 = Buskerud
07 = Vestfold
08 = Telemark
09 = Aust-Agder
10 = Vest-Agder
11 = Rogaland
12 = Hordaland
14 = Sogn og Fjordane
15 = Møre og Romsdal
16 = Sør-Trøndelag
17 = Nord-Trøndelag
18 = Nordland
19 = Troms
20 = Finnmark

Kartgrunnlag: Statens Kartverk

Har du spørsmål angående jegeravgiftskortet?
– Ta kontakt med Jegerregisteret på tlf 75 00 79 99

Har du spørsmål til utfylling av rapportskjema?
– Ta kontakt med Statistisk sentralbyrå
på tlf 62 88 56 00

Har du spørsmål om rapportplikt og tilleggsavgift?
– Ta kontakt med Direktoratet for naturforvaltning
på tlf 73 58 05 00

TE 1102 ISSN 0805-729X ISBN 82-7072-581-1 Opplag: 290 000 www.saxmedia.no 0105 *ParaCard AS*

Direktoratet for
naturforvaltning

7485 Trondheim Telefon: 73 58 05 00 Telefaks: 73 58 05 01 www. dirnat.no